

Iturria: *Au, ori ta bestia*, Echeita'tar Joseba Imanol. Florentino Elosu, 1913.

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/E/EtxeitaAu.htm>

AU, ORI TA BESTIA

Juan Manuel Etxeita

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

Etxeita'tar Joseba Imanol

AU, ORI TA BESTIA

NEURTITZAK

DURANGON
Florentino Elosu'ren etxean
1913

UARRA

Aspaldijon egin dodazan neurtitzak, argitaratubak eta argitaratu ez tiranak, batu dodaz idazti onetan.

Onetariko idazti asko dagoz neurtitz ederrakaz. Onegaz bat geyago ixango dira; ta guztijetarik makalena ixan arren, zerbait geituko da euzkeraz irakurtia; bada, euzkaldun asko dira neurtitz zaliak.

Euzkerazko irakurgeti asko biar dira, makurtuta dagan euzkeriari buruba jaso erasoteko, ta egin dagigun alegiña arlo orretan.

Agur irakurlia.

Mundaka'n 1912'g. Urrilla'ren 20-an.

Etxeita'tar Joseba Imanol

ELIXEA

Simon

Ixerdi asko darijozula,
Euri jausialian,
Mendirik mendi, zek zakaz Jule,
Olako naibagepian?
Odai baltzeran bildurgarriak,
Dakuztaz zeru guztian,
Uste dot bada zabiltzazala,
Osasunaren kaltian.

Jule

Lupetzak ziar, aldapan gora,
Nua ni elixaldera,
Agerraldi bat, uste dot egin,
Jaungoikuaren etxera.
Makur makurrik, apaltasunaz,
Eskarijak egitera,
Ta bijotzaren gogorkerijak
Onela samurtutera.

Jaungoikuaren jauregi eder,
Bijotzen samurgarrija,
Zerutarrak zein deunge ta zital,
Guztijen makurtegija.
Darakuzkuzan ikasbidiak,
Ondu dabe gixadija,
Ixan dagigun zorijontzuba,
Emeko bixialdi ja.

O Elixea!, beti zara zu,
Bijotzen bakegillia
Berbaldijetan darakuzkuzu
Zerubetara bidia;
Eta ganera, eskarijakaz,
Yatorku gogo betia

Elixearen adibidetik
Ez inoiz aldentutia.

Zorigaiztoko jazoerakaz
Bildurturik nagonian;
Atsekabiak minberatuta
Bijotza daukadanian;
Eliz-bidia, Simon, artzen dot
Goiz eta bazkal ostian,
Eta elixan geldituten yat
Bijotza bake-bakian.

Simon

Ori bai dala ekandu ona,
Egite onbidetzuba,
Emen bakia billatuteko,
Eta geroko zeruba.
Jarraitu Jule bideorretan,
Elixako aginduba,
Eman dagixun bixialdijan
Jaungoikok bere eskuba.

ESKEKUA

Egunabarrez asten naz beti,
Aterik ate lanian,
Jo batera ta jarrai bestera,
Zerbait billatzen eskian.
Ogi ta arto ataltxu batzuk
Batzen dodaz ekiñian,
Baña diruba nekez ta gitxi
Ikusten dot zakelian.

Soñeko zatar puzkatubakaz
Egunaz eta gabian,
Ostatubetan, Jainkua lagun!
Esaten deuste atian.
Eta aterpe berogarri bat
Billatzen eztodanian,
Otzez dardarka, guztiz neketzu
Lo egiten dot *kalian*.

Mendijak gora, basuak bera,
Bide zior zikiñian,
Bijotzillagaz, jarraituten dot,
Gelditu barik eskian.
Urdalla utzik, anak indarga,
Beruan eta otzian
Atsekabiak, ugari dodaz,
Gorputz atsedean bagian.

Errukor gitxi agertzen dira
Erri ta baserrijetan,
Eskekuari lagundutia
Aztu da ekandubetan.
Urrikerija beti aldian
Ibilte neketzubetan,
Negarrik asko egin biar da
Irabasbide onetan.

Limosnatxu bat!, deika ta deika,
 Diardut egun guztijan,
 Gose askogaz, guztiz indarga,
 Jausteko bildurgarrijan.
 Edurrak eta osin leitubak,
 Ixaten diran aldijan,
 Oba litzake, eskeko baño,
 Bakian egon obijan.

Jaungoiko lastan errukitzuba,
 Dana egin al dozuna,
 Errukituta biraldu dazu,
 Lenbailen laguntasuna.
 Beti diardut otoi egiten,
 Lortuteko osasuna,
 Eta ganera, *merezi* badot
 Betor zorijontasuna.

GAZTETASUNA

Txorijak legez ariña dogu
 Gaztetan ibilketia,
 Gelditu baga igaroten da,
 Jolasten egun guztia.
 Itxasbaster ta mendirik mendi,
 Urrengo errekartia,
 Olako asko, eta ganera,
 Pelotan jokaturia.

—Nun ibilli az, ene semetxo
 Goixetik oraiñartian?
 —Karramaruak arrapatuten,
 Amatxo itxasertzian.
 —Or dakastazak galtza barrenak
 Kresal ta ondar nastian,
 Eta orrela jolastuten az
 Beti galbide artian.

—Soso eder bat abes egiten
 Egon da sasi artian
 Ariztegitik mendi ganera
 Jarraitzen daben bidian.
 Uste ixan dot egongo dala
 Umiakandik urrian
 Bost sosokume idoro dodaz
 Abija sendo batian.

Aratxuago, ota moltzo bat,
 Txindorra ota ganian,
 Abeslari ta guztiz alaitzu,
 Pozez dagonen antzian.
 Bere abija, umetxu bigaz,
 Dago an ota tartian,
 Orra amatxu zorijonian,
 Egon naz arratzaldian.

—Jolastutia, beste amesik,
Eztok ik eure lanetan,
Ikastetxia ta ikastiak,
Bastertzen dozak benetan.
Ene semetxo, asko biar dok
Ikasi adin orretan,
Ixañ aitian askojakiña
Ludiko arazuetañ.

—Ama lastana, baketu zaite,
Dantzutaz zure egijak,
Ikastetxian egiten dodaz
Gogotzu ikastaldijak.
Gaztetasunak eruan arren,
Aztertzen alde guztijak,
Goguan dodaz zure agindu
Guztiz atsegingarrijak.

ZARTZARUA

Aurele

Gaztiak jantzan dabiltz,
Zelai zabalían,
Tanbolin jotzallía,
Dago ekiñían.
Zegaitik guk egin ez,
Gogaldi onían,
Egiten gendubana,
Gante giñíanian?

Bartolo

Larogetabat urte,
Sorbalda ganían,
Daruazuz Aurele,
Emen zerupían.
Jantzan nai dozu egin,
Zelai zabalían,
Arpegi tximurtubaz,
Zartzako nekían?

Aurele

Arpegi tximurtuba,
Galbarra burubán,
Lau ortz bakarrik dodaz,
Nik neure abuan.
Baña Bartolo, sendo
Garriz beraguan,
Ankak neuriak dodaz,
Jantza ta aurrezkuban.

Amaika jantzalditan
Ixañ ziñan lagun,
Beti txorija legez,
Saltari ta bigun!
Bijok alkarren adi,
Jolasten edonun,

Azkenez ez kondubak,
Eta zorijondun.

Bartolo

Ai! Zein galanta zīñan
Aurele orduban!
O! Zein tayu itzala
Orain zartzaruan!
Zeuri begiratubaz,
Zagozan tayuban,
Zerbait minberatzen yat,
Bijou neketuban.

Aurele

Eta nun da Bartolo,
Zure irudija,
Morrosko ederra ta,
Aurrezkularija?
Bijok agiri dogu,
Irudi barrija,
O! Zein atsekabia,
Zartzaro-aldija!

ARITZ GOGUANGARRIJA

(«Jose txo»n argitaratuak)

Nai dala osasunez,
Zein gexo txarretan,
Naibagez ondaturik,
Zein atsegiñetan,
Legorrian lez bardin,
Itxas zabaletan,
Eguraldi onakaz,
Baita ekaitzetan,
Bakian gagozala,
Zein guda lanetan,
Geure erri maitian,
Zein atzerrietan,
Lurbira onetako,
Baster guztijetan,
Aritz eder bat dago,
Euskel bijotzetan.

Zara ta izango zara,
Zu zorijonian,
Gozagarri lastana,
Euskaldun lurrian,
Adarrak luzeturik,
Lerden ta bakian,
Lege kutun bat zeunkan,
Eskur bakoitzian;
Poz-pozik bixi nintzan,
Zure legepian,
Neure atsegiñetan,
Zein atsekabian;
Lurperatu bagarik
Naguan artian,
Beti eukiko zaitut,
Neure bijotzian.

Zugandik arturiko,
 Landara ederrak,
 Igaro dabez orain,
 Itxaso zabalak.
 Eta Amerikan
 Jarririk sustarrak,
 Gora duaz aringo
 Zugaztxu lerdanak.
 Guztiz zaitubez maite,
 Beti euzkaldunak,
 Euren atsegingarri
 Ta guztiz kutunak.
 Zabal dira Ludijan
 Landaren eskurak
 Beti gomutagarri
 Eta betiraurak.

MENDITARRA

Idijak bustarturik,
 Darue burdija,
 Aitz tontorraz dago,
 Burpide guztija;
 Ganera, guztiz urrun,
 Nire ariztija,
 Au bai dala benetan
 Lan nekegarrija!
 Aida! idi ederrak,
 Emon izerdija,
 Laster artukozube,
 Atsedena-aldija.
 Ija igaro dogu,
 Biderik erdija,
 Ariztijan daukagu,
 Larra ugarija,
 Eta errekatxuko,
 Ur garbi-garbi,
 Neke onen ganetik,
 Atsegingarrija.

Aizkora zorrotzagaz
 Ebagi adarrak,
 Eta jarri burdijan,
 Egur ta orbelak.
 Neguban egiteko
 Subak eta garrak,
 Eta ibituteko
 Orzaren indarrak,
 Beteten diranian
 Edurrez basterrak,
 Eta dagozania
 Eguraldi txarrak.
 Inurriren antzera,
 Dir menditarrak,

Aurretijaz egiten
Gerorako lanak,
Neguban dira maite
Udako biarrak.

Orain bedar ebaten
Gero atxurketan
Azpigarriak eta
Zaztegi lanetan.
Ekin gari-jotia
Gero araketan
Batu ezer badago
Zugatz azpijetan
Abelgorriak zaindu
Euren ordubetan
Eta beti onda
Lan neketzubetan.
Eguraldi onian,
Zantzo ta barriak,
Ijiji batak eta,
Ujuju bestiak.
Beti abes egiten,
Abesti maitiak,
Alaitasun onian,
Zar eta gaztiak.
Larretan abere, ta
Pozez artaldiak.

Eguraldi txarrakaz
Geituta nekiak,
Zikiñak eta laban
Mendiko bidiak.
Etxe-barruban geldi
Abere guztiak,
Idi, bei ta ollo
Eta artaldiak,
Menditar gaixuentzat,
Zein atsekabiak!

JOSETXO ITXASTARRARI

(«Jose txo»n)

Ekin Jose txo lanetan,
Ebagi sendo bedarra,
Bene-benetan,
Biar orretan,
Eztirudik itxastarra.

Basoratu artaldia
Eguneroko goixetan,
Artzain bat legez
Eu abil eurez
Baserritarren lanetan.

Ardijak itxi ta gero,
Mokillak joten solora,
Mokillak jota
Bazkaldu eta
Orbelak batzen basora.

Noizik bein aldenduten az,
Zugatzen kerispetara,
Etzanta bian
Bedar ganian
Dakik egoten erara.

Itxasuetan eztagoz
Emeko mokil-jotiak,
Baña bai asko
Negargarrizko
Galbide ta naibagiak.

ETXERORDUBAN BASORA

Jai-alaya da
 Gaur Basoganen,
 Dantzaketako
   Eguna,
 Guazan eta,
 Dantzatu daigun,
 Ekandubetan
   Doguna.

Alkardantzarik
 Eztogu biar
 Ez inoiz galdu
   Sentzuna,
 Billatu beti
 Jai-alayetan
 Onbiderako
   laguna.

Onbiderako
 Lagun zintzua
 Esan dok biar
   Dogula?
 Baita biar da
 Jolasaldijan,
 Egunak lagun
   Daigula.

Belu jua ta
 Belu etorri
 Etxeratzeko
   Illuna,
 Ai! eztok ori
 Onbiderako,
 Jarraitu biar
   Doguna.

Gau illunian
 Bide zigorrak,
 Etxeratzian
   Jarraitu,
 Sasi arantzak
 Geiztuak dozak,
 Sarritan yubek
   Zauritu.

Olluak legez,
 Egun argitan,
 Jolasaldijan
   Igitu,
 Baña, illuntze
 Itzaltzubagaz,
 Etxian beti
   Aurkitu.

Neska-mutillak
 Eztaukazube
 Otso gaiztuen
   Bildurrik?
 Eztakixube
 Illuntasunak
 Arerijuak
   Dauzanik?

Arri ta sasi,
 Lupetz sakonak,
 Osiñak ortik-
   Emetik;
 O! Zein galbide
 Bildurgarriak,
 Illuna dagon
   Aldetik!

Gaizbidetatik
 Aldendutia;

Ta jarrai bide
 Onian;
 Orixe dago,
 Guztiz argiro,
 Jaungoikuaren
 Legian.

Egin alegin
 Bide orretan,
 Bixi garian
 Artian;
 Jolasaldijak,
 Jai-alayetan;
 Eztira biar
 Gabian.

Ordu onian
 Juan biar da
 Lan egiteko
 Arlora;
 Lotzagarri da,
 Jolasa gabaz,
 Azerijaren
 Antzera.

Goixetik juan,
 Eta etorri
 Illuntzetxuan
 Etxera;
 Jarraitu barik,
 Esaten dan lez,
 Etxerorduban
 Basora!

ITXASUA

*(«Euskalerrriaren alde»k egindako batzaldijan,
 bigarren sartja irabazi ebenak)*

Ludi onetan inguraturik,
 Sortalderik sartaldera,
 Aurkituten da osin andi bat,
 O! zein ederra da bera!
 Zabal ta sakon toki askotan,
 Azal ta bedar ostera,
 Noizbait dakuzku gora-beraka,
 Noizbait ispillu antzera.

Kresal ur eder ustelbagea,
 Da beti sortu zanetik,
 Arrain lirañak, ugari ditu,
 Alde bat eta bestetik.
 Aldenduten dau arrantzalia,
 Urrikerijen artetik,
 Eta yatorku arraiña beti,
 Osin zabal orretatik.

Bere ganian, Ludijan ziar,
 Billatzen dira bidiak,
 Orretarako itxasgixonak,
 Ikasten dabez legiak.
 Eta baketzu dagozarian,
 Uraren gane-aldiak,
 Atsegintzubak ixan oi dira,
 Ibilte neke bagiak.

Baña ekaitzak bultza ezkerro,
 Ur zabalaren ganian,
 Arin jarten da guztiz aserre,
 Burrukarijen antzian.
 Mendijak lako bagak jasota,
 Bitzez beterik tartian,

Iruntzi nairik, dagon guztija,
Ekaitza duan bidian.

O! zein indartzu, bildurgarriak,
Bere aserre-aldijak,
Puzkatzen ditu, arrapatuten,
Dituban ontzi guztijak!
Arrañik bage itxasbasterrak,
Neketzu arrantzaliak,
Ixugarriak ixan oi dira,
Agertzen diran kaltiak.

Zeinbat ontzi ta zeinbat gixadi!
Zeinbat ondasun ederrak!
Zeinbat olakok, jo dabez sarri,
Itxasuaren ondarrak!
Illobi sakon, zabal ta bigun,
Iruztan ditu basterrak,
Bardinbageak dira beraren,
Arrigarrizko indarrak.

Leun eta geldi egonezkero,
Gau illun ixarratuban,
Ixpillu garbi alaigarrija,
Biurtu oi da orduban.
Ixartegija daraguzkula,
Argiro bere barruban,
Zoragarrizko zeru ederra,
Agerturik inguruban.

Zein siñisgaitza beti guretzat,
Uraren gora-beria!
Illargijaren ibilketakaz,
Alkarturik egotia.
Sei ordu gorutz eta sei berutz,
Beraren ibilketia
Jaungoikuari yagokona da,
Olako lan egitia.

O itxasua, osin zabala!
Arrañez oso betia;
Noizbait zu zara guztiz ongille,
Noizbait errukibagia.
Errijetatik errijetara,
Ontzi guztijen bidia,
Erabilteko gelditu bage,
Ludiko salerostia.

Lurrunak gorutz, eurijak berutz,
Osiña beti lanian,
Eta onela jarraituten dau,
Betirauna dan bidian.
Ludi geyena besarteturik,
Beruan eta otzian,
Ikusten dogu miragarrija,
Miragarrijen artian.

ARRANTZALIA

(«Josetxo»n)

Egunabarrak kalara juan,
 Jaurti amubak ondora,
 Itxasua Ieun, ixarrak zoli,
 Arraña betorren gora.
 Arrantzaliak pozez egozan,
 Begira euren arlora,
 Goiz-eguraldi ezin obia,
Kala guztiz emonkorra,
 Zantzo ta barre, mutil maitiak!
 Jaurti nekiak albora.

*Egunabarrak, ekarri arren,
 Zeru ta itxaso ederrak,
 Sarri-sarritan, egiten dira,
 Arratzaldian negarrak.*

Legorren goitik agertuten zan,
 Oiz mendiko bizkarra,
 Eguzki bero, odairik baga,
 Guztizko zeru ederra.
 Tira ta tira, beti etorren
 Arraña gora ta gora,
 Itxastxorijak *kanpo-aldetik*,
 Etosan arin *kalara*,
 Albista txarrik ezpaekarren
 Ziur zan arrain-sundara.

Egunabarrak, ekarri arren...

Arratzaldian, ordubijetan,
 Lañua euken mendijak,
 Sortalde gora, ta guztiz illun
 Etozan arin odayak.

Gerotxuago ikusi ziran,
 Aixeta itxaso zurijak,
 Burriketakaz aldendu ziran
 Arrantzaliak guztijak,
 Albista txarra eruan eben,
 Kalaratubaz txorijak.

Egunabarrak, ekarri arren...

Biderdi oso egin orduko,
 Illundu ziran basterrak,
 Burriketak be urratu biar,
 Aixeta gogorren indarrak.
 Mendijak lako baga andijak,
 Ausirik euren gangarrak,
 Joten ebezan txalupak eta,
 Baita gixonen bizkarrak,
 Itxasaldeko erri askotan,
 Baziran zoli negarrak.

Egunabarrak, ekarri arren...

Ekaitz onegaz ikaraturik
 Itxasaldian ebiltzan
 Estutasunez guztiz artega
 Zer gertatuten ete zan.
 Euri landurrak, arrantzaliak,
 Oso estaldu ebazan
 Arrigarrizko bildurtasunez
 Negar egiten egozan
 Eskari asko Jaungoikuari
 Egiñaz euren Elixan.

Egunabarrak, ekarri arren...

Arrantzalien bixibidia
 Olan da beti gixonak
 Neke askogaz, artuten dabez
 Galbide-aldi gogorrak.

Itxaso ta aixe aserriakaz
 Errukigarrizko lanak
 Sarri-sarritan jazoten yakez
 Irudikera okerrak
 Zeru ederraz, goixian pozik
 Arratzaldian negarrak.

MARTIN ETA MARI-JESUS

(«Jose txo»n)

Neskatilla galanta,
 Lanian sendua,
 Demiku baserriko,
 Etxaguntzakua.
 Beti zan Mari-Jesus,
 Guztizko zintzua,
 Mutillen alaigarri
 Ta bijotzekua.

*Nok irakatzi deitsu atontzen
 Buruko zapija,
 Gorantza zuri, amantal urdin,
 Ta gona gorrija?
 Ule txortakaz apainduriko,
 Ai zoragarrija!
 Mutil askoren bijotz samurrak
 Eruakarrija.*

Ezkontzeko mutillik
 Agertzen zanian,
 Mari-Jesus eguan
 Beti ezetzan.
 Kutuna ixan arren
 Mutillen artian
 Etzan iñor sartuten
 Bere bijotzian.

Nok irakatzi deitsu atontzen...

Baila, jua urtiak,
 Urtiak etorri,
 Zerbait jazoten yakan
 Mari-Jesuseri.

Bere bijotz samurra,
Argi zan agiri,
Bijotzetik nai eutsan,
Gogoz Martiñeri.

Nok irakatzi deitsu atontzen...

Ezkondu ziran bijak,
Lastan ixateko,
Zerura eskarijak,
Sarri egiteko.
Atsegin zorijonak,
Eurakanduteko,
Alkarri lagunduta,
Pozez bixiteko.

Nok irakatzi deitsu atontzen...

MATI

(«Jose txo»n)

Mati dozu zuk ixena; baña,
Txotxo-arto ezixena,
Ondo jantzita apainduriko,
Iruder eta lerdena.
Andikerijaz uste dozu zuk,
Beste askok eztabena,
Emastegeitzat lortukozula,
Emeko aberatzena.

Diruduna ta ontzi-buruba
Zein bixibide oberik!
Baña diñue, nun ete dagon,
Zulako andigurarrik.
Eguneroko aserriakaz,
Mutil irritubagorik,
Eta etxian eztabe gura,
Bakia baño besterik.

Eladitxo zan lenengo aldiz,
Zure begiko kutuna,
Eguraztuten ortik-emetik,
Eguneroko laguna.
Zeure goguan sartuta zeunkan
A polit begibaltzduna,
Beti gomutan noiz elduko zan
Ezkonduteko eguna.

Iragarririk Eladetxori,
Matigaz ezkondutia,
Arin bai arin, erantzun eban,
Etzala bere ustia.
Eskerrak emon dayubezala,
Gurari onen ordia,

Bere gogora etzala eldu,
Ondiño senar-artzia.

Ostera Mati maite zenduban
Neska Kostantze artzako,
Ule gorritzta, begi zurijak
Iruderra kalerako.
Gorputz andiko, arpegi eder,
Apaintzalia zalako,
Antxiñatxotik esaten eutsen,
Kostantze andigurako.

Kostanze oni eruan eutsen,
Albista ori etxera,
Erantzun eban, mutil aregaz,
Bera ezkondu? Bai zera!
Geixtua dala entzutiagaz,
Biurtu zala bestera,
Eta ganera, bera eztala,
Bigarren maiko *platera*.

Aure ixan zan Txotxo-arroren
Goguan irugarrena,
Andi ez txiki, argal ez lodi,
Neskatillatxo lerdena.
Nekezalia ez aberatza,
Josten ondo ekijena,
Zein baterako, zein besterako,
Ixañ leikian onena.

Iragarririk Aureri bere,
Matiren gogo betia,
Erantzun eban, ez ebala nai,
Aregaz ezkonduia.
Aserrekor ta geixtua zala,
Eguala entzutia,
Naste orretan ibilli baño,
Obia zala bakia.

ELADETXORI

(«*Josetxo»n*)

Izarrak zoli, zeruba garbi,
Illargi argi-argija,
Nun zagoz neska begibaltz eder,
Guztiz errukigarrija,
Jaurtixu urrun alde batera,
Zeure naibage guztija,
Zarialako, bai Eladitxo,
Danoren maitagarrija.

Guramen baga, nai eztozula,
Ezkondu eragitia,
Itzumendiko langillena da,
Olako burubidia.
Sentzun bagako egite orrek,
Beti dakar naibagia,
Naibagiakaz bixiezkeru,
Urrengo dator lurpia.

Ai Eladetxol zeinbat zaplada!
Zeinbat neke ta atsekabe!
Etziñiala uste ixan dabe,
Zeure bijotzaren jaube.
Baña, nai artu nekaltasunak,
Nai dala beste naibage,
Zure bijotza zeuria dala,
Argiro ikusi dabe.

Deunge bat legez, jaurti zaitube
Kanpora zeure etxetik,
Erdu Elade geure etxera!
Diñue ortik-emetik.
Erdu geurera! entzuten dozu,
Edozein *kale-artetik*,

Maite zaituguz emen guztijok,
Bijotzen barru-barrutik.

Zerubetatik etorri yatzu,
Elade gogoz indarra,
Sendatasunaz amatateko,
Arerijuen txingarra.
Baita alantxe, artu ezatxun,
Nai eztozula senarra,
Eta onela, ibitu daixun,
Eguneroko negarra.

Zeure senartzat, artuko dozu,
Zeuk daukazuna goguan,
Zara Elade, esangozuna,
Ezkonduteko orduan;
Auxe gura dot neure senartzat,
Auxe dot neure buruan,
Negar zein barre, senar onegaz,
Egin gura dot *munduan*.

JOSETXORI

(«*Josetxo»n*)

Agertu yaku Montebideon
Josetxo geure lastana,
Onegiñetan, Ludi onetan,
Iñoiz aspertu eztana.
Elizkarajak il zan ustiaz,
Noizbait egin yakazana
Bixibidian estu ta larri,
Sarri ibilli oi dana.

Ixar eder bat egon biar dau
Josetxo beti zainduten,
Naibagietan, galbidietan
Bere ardurak artuten.
Erijotzia bere aurrian
Sarri euki dau deituten,
Barre egiñaz ikusi oi da
Garaitzu beti urteten.

Elizkarajak eginta gero,
Guztijok uste genduban,
Done-artian bixi obian
Egongo zala zeruban.
Bañan iltia etzan egongo
Jaungoikuaren goguan,
Agaitik berez, mirariz legez
Agertu yaku *munduan*.

Elizkarajak egin zirala,
Josetxok dakijenian,
Jantzan jarrita irribarrezka,
Esan lei bere artian;
Emendik gora, zerubetara,
Nabe biraldu etxian,

Laster oster, esango dabe,
Jayo da bigarrenian.

Maitetxoaren jazoerakaz
Jarri leike arriturik,
Jakiñezkero, itzal ta ero,
Gelditu zala galdurik.
Gero adimen argi-argijaz
Jarri zan pozez beterik,
Josetxo berak biralduriko
Albistak irakurririk.

Olako gauzak jazoten dira,
Sarritan Ludi onetan,
Maitetasunak, naibagedunak,
Indarrak dabez orretan.
Bijotz samurrez begiratuaz
Alkarri euren lanetan,
Zorijonian bixiko dira,
Jaungoikuagaz baketan.

JOSETXO TA ELADE

(«Josetxo»n)

Itxasketako bixibidian,
Itxaski gorrotubetan,
Estualdirik estualdira,
Josetxo itxasuetan;
Bijotzikara minberatubaz,
Erijotzia berpertan,
Sarri-sarritan aurkitu oi zan,
Olako jazoeretan,
Ekaitz gogorak, iruntzi nairik,
Itxaso-arazuetan.

Errekatxuak dirudijela,
Bijotza miñez eukijak,
Amaika negar erijon dabe,
Elade zure begijak!
Elixalderutz ixaten ziran,
Zure bide pozgarrijak,
Eta elixan Done artian,
Ai arek egotaldijak!
Eskarijakaz ibituteko,
Zeure naibage guztijak.

Kastor ta Polux, ixar bikotxak,
Dabiltzaz beti batera,
Zubek bijok be, orain zuaze,
Aren ixarren antzera,
Ezkonduriko kutun-kutunak,
Alkarregaz bixitera,
Urte askotan igaroriko,
Naibagiak ibitzera;
Atsekabiak egin dozubez,
Aldatu zorijonera.

Zeinbat galbide, zeinbat mingarri,
 Josetxok alde batetik!
 Zeinbat naibage ta atsekabe,
 Eladek beste aldetik!
 Neke askodun maitetasunak,
 Alde bat eta bestetik.
 Azkenerako sendagarrija,
 Artu dozube zerutik,
 Onbidetzuben atsegin-sari,
 Jaungoikuaren eskutik.

LUDIJA

Ixarloka onetan
 Itzartu begijak,
 Eta ikusikoguz.
 Zelai ta mendijak,
 Euretan eregita
 Erri ta urijak,
 Eta onen ganera
 Ainbat baserrijak.
 Urak biar badira
 Dagoz iturriak,
 Baita toki askotan
 Erreka ta ibayak.
 Solo ta larra barriz
 Guztiz ugarijak,
 Eta toki askotan
 Zugazti andijak.
 Basuetatik datoz
 Egur sugarriak,
 Bedar, ira ta ota
 Ganera sasijak.
 Ortik eta emetik
 Abere andijak,
 Eta tayu askoko
 Pizti ta txorijak.
 Itxasalde guztijan
 Arrain ugarijak
 Margo bardingak eta
 Andi ta txikijak.

Lurrikara gogorrak,
 Eta garmendijak,
 Onexek bai dirala
 Ikaragarriak!
 Erri askorentzako
 Ondamengarriak,

Sari entzuten dira
 Olako barrijak,
 Eta ikusten doguz
 Kalte mingarrijak,
 Etxe asko puzkatu
 Birrindu mendijak,
 Jazoera onekaz
 Ondatu sendijak;
 Lan onek darabiltzaz
 Sarritan Ludijak.

Itxasuetan bere
 Aldatze andijak
 Bake-egunak eta
 Aserre aldijak.

Eta zertzuk dituguz
 Guk alaigarrijak?
 Elixetan egiten
 Diran eskarrijak,
 Maitiagaz baketzu
 Juan-etorrijak,
 Jateketa eztitzu
 Atsedengarrijak,
 Neketuta egiten
 Diran loaldijak,
 Ezkondu ta geroko
 Ibilte alayak,
 Andik, ortik, emetik,
 Ikusten errijak.

Ludijan ibilteko
 Burdi, zalpurdijak,
 Burtarin ta suburdi,
 Ta itxasontzijak,
 Eta orren ganera,
 Goiko egazkijak.

Beruak eta otzak
 Ludiren ganian,
 Leyak ardatz-ertzetan,
 Beruak tartian.
 Neguba alde baten,
 Udia bestian,
 Udazken, udabari,
 Euren bitartian
 Otzik ez bero bako
 Urtaro maitian.
 Olan guaz aurrera
 Betiko lanian,
 Eta jarraitukogu
 Lurpetu artian,
 Jainkok ixentariako
 Bide zuzenian.

Gixadijetan dagoz
 Bardingak diranak
 Zuri, ori, baltz eta,
 Asko baltzeranak.
 Laburkotiak batzuk,
 Bestiak luzangak,
 Emendik bixartzubak,
 Ortik bixarbagak;
 Zur-luzedunak eta,
 Ainbat zurzapalak,
 Batzuk guztiz baketzu,
 Bestiak okerrak,
 Nunbait zorijonian,
 Baita eztabadak;
 Aurrez arpegi-argi,
 Atsetik illunak;
 Geyenok gara emon,
 Guztiz andigurak;
 Baña, arin juakuz,
 Ludiko egunak.

MAITETASUNAK

Bitor

Zek zenkazan zu, beti nigana,
Gaztiak giñianian,
Zoluetara, mendijetara,
Ezetan niñoyanian?
Ai Juste, Juste!, ibilten ziñan,
Nigandik beti urrian,
Jakin bagarik maitetasunak,
Oraindik zertzuk zirian.

Juste

Eta zu zetan etorten ziñan,
Sarri egun bakotxian,
Uraren billa iturritxura,
Ikusten ninduzunian?
Ai Bitor, Bitor!; zek zerabiltzan,
Orrela nire atzian,
Adimen бага maitetasunak,
Zer ziran jakin ezian?

Bitor

Adin bateko ume gaztiak,
Eta auzuak giñian,
Beti gengoan jolastuteko,
Gutzizko gogo onian.
Ai Juste, Juste, jolas-laguna!
Mendi andijen artian,
Goiz ta arratzalde beti zengoan,
Zu nire gogamenian.

Juste

Eta ni Bitor, ume nintzala,
Zu barik itzal nenguan,
Jolastuteko, mendiratzeko,
Zu beti nire goguan.

Orain amasei udabarrien
Astuntasunaz buruan,
Gaztetan legez nago ni beti,
Poz-pozik zure onduan.

Bitor

Nik barriz Juste, gau eta egun,
Zaukadaz beti goguan,
Maitetasunaz aldendu bage,
Ai!, bijotzaren barruban.
Zu zara ixar argi-argija;
Nik dakustana munduan
Illarte beti, bixi nai neuke
Ludijan zeure onduan.

Juste

O! Bitor, Bitor, agertu dozu,
Maitetasuna nigana;
Orrelaxe da niria bere,
Oso zintzua zugana.
Jaungoikuari eskatzen deusatz,
Begiratzeko gugana,
Bere gurariz ixan gaitezana,
Batubak alkarregana.

ARTZAÑAK

(«Jayoterri Maitia»n)

Egunabarraz itzartzen gara,
Mendiratzeko ardijak,
Ikusgarriko artaldiakaz,
Beteten doguz mendijak.
Ortik-emetik joten dituguz,
Alboka-soñu zolijak,
Eta onela ixan oi dira,
Artzañen zorakerijak.

Ardijak dakargue
Diru zillardunak,
Bildotz, ezne ta gaztai,
Ugari egunak:
Ardi-ule ta narru,
Aragi ta azurrak,
Orra zeinbat dirian,
Euren ondasunak.

Artzain guztijok, neska ta mutil,
Aritz-tantayen azpijan,
Jesarten gara, pozez beterik,
Zoragarriko mendijan;
Gogoraturik an gagozala,
Geure asaben errijan;
Toki oberik ezta egongo
Ludiko legor guztijan.

Ardijak dakargue..

Bee... ortik eta, bee... emetik be,
Egunabarraz batera,
Larrara duaz ardi ederrak,
Bedarra gogoz jatera;

Bee... ortik eta, bee... emetik be,
Diadarrakaz ostera,
Zoli ta pozik biurtzen dira,
Illunabarrez etxera.

Ardijak dakargue..

Sarri-sarritan egon oi dira,
Mendiko bide txarretan,
Lupetzak eta edurrik asko,
Neguko egun otsetan.
Orrez nekiok daukaguzan lez,
Betiko ekandubetan,
Gutziz gogotzu gabiltzaz beti,
Artzañok geure lanetan.

Ardijak dakargue..

SABAS ARTZANAREN AGURRAK

(«Jayoterrri Maitia»n)

—Agur Ardibasoko
Ardizain maitiak,
Ardi ederrak eta
Ibai ta etxiak;
Agur Aritz-tantai ta
Asaben bidiak,
Erbestera narue,
Neure naibagiak.

*—Agur ba geure bijotzetako,
Ardizain laguna,
Urte askotan euki daixula,
Beti osasuna;
Zorijonagaz biurtu zaite,
Oso diruduna,
Billatu gero jayoterrija,
Ain maite dozuna.*

—Agur Ardilandako
Alboka jotiak,
Artzain *kanta* gozuak
Zantzo ta barriak.
Agur Ibaigardengo
Ur garden garbiak;
Zugatz ederrak eta
Mendi-bitartiak.

—Agur ba geure bijotzetako..

—Agur maite dodazan
Asaben erriak,
Agur emen dagozan
Ekandu garbijak;

Agur jayoterriko
Erritar guztijak,
Neure orain arteko
Atsegingarriak.

—Agur ba geure bijotzetako..

—Agur Jule lastana,
Nora zara jua?
Zegaitik jarri zara,
Gexozain *munduan?*
Beti eukiko zaitut,
Bijotz neketuban,
Ikusten ezpagara,
Ixañ bei zeruban.

—Agur ba geure bijotzetako..

SABAS TA JULE

Sabas

Neure bijotz-illagaz
 Ta gorputza ikara
 Niñoyan itzal-itzal
 Amerikatara.
 Naibage mingarriak
 Zerbait ibitzera
 Neure jayoterritik
 Ninduben atera.

Irabasbide onaz
 Luzaro nenguan
 Jule beti nebala
 Bijotz ta goguan.
 Maitetasun zintzuak
 Gexotu ninduan
 Illorduko nai neban
 Ikusi munduan.

Gexorik nenguala
 Osategi baten
 Neska bat nire gelan
 Jarri zan ni zaintzen.
 Nire begi itzalak
 Zer eben ikusten?
 Neure Jule lastana
 Ardurak artuten!

Ai nor dakust nik emen!
 Esan nebanian,
 Artega pozen pozaz,
 Jarri nintzarian,
 Berak itandu eustan,
 Errukor antzian,
 Ezer jazoten yatan,
 Neure gorputzian.

Eta erantzun neutsan;
 —Baita bijotzian;
 Ai zein atsegintzuba,
 Gexo minberian,
 Emen agertutia,
 Begijen aurrian,
 Neure Jule lastana,
 Gexozain lanian!

Jule

Nor zara zeu gixona,
 Nungo euskalduna,
 Bijotz samur orregaz,
 Ni maite nozuna?
 Autortu dazu zer dan,
 Jazoten yatzuna,
 Ni sendatzera nator,
 Zeure osasuna.

Sabas

Enozu ezagutzen,
 Ai Jule kutunal
 Ezin ziñeike neurtu,
 Nire poztazuna.
 Esango deutsut gogoz,
 Jakin nai dozuna,
 Naz Goiketxeko Sabas,
 Ardizain laguna!

Jule

Neure Jaungoiko lastan,
 Jaun maitagarrija,
 Au da arrigarrizko,
 Zeure mirarija!
 Ai Goiketxeko Sabas,
 Errukigarrija,
 Jaunak egin daixula,
 Sendatu bixija.

Sabas

Poztazun andijagaz,
Ni osatu nintzan,
Juleren ardurari,
Bixija zor neutsan.
Len maitetasunagaz,
Kutuntxua bazan,
Orain esker sutzubak,
Emoten neutzazan.

Gura zuen bayetzaz,
Ta lege onian,
Alkarri laguntzeko,
Ezkondu giñian.
Jarraitzeko gogotzu,
Beti onbidian,
Bixi au igaroten,
Maite ta bakian.

Etixeratu gara, ta
Agur erritarrak,
Agur jayotterriko,
Baserri ederrak.
Pozagaz darijoguz,
Gogotzu negarrak,
Agur bijotzetako
Gurazo lastanak.

IXARRAK

Ixartegijan ixarrak,
Beterik zeru basterrak,
Andijak eta txikijak,
Mote askoko argijak,
Dakuskuz guztiz ederrak.

Duaz batetik bestera,
Sortaldetik sartaldera,
Estaldurik egunian,
Eta gero illunian,
Ikusten duguz ostera.

Urrun, dira eguzkijak,
Arrigarrizko argijak,
Bakotxa bere tokijan,
Ixarlokaen erdijan,
Argi-eruakarrijak.

O! gauza miragarrijak
Zerubetako argijak!
Guretzat adimenian
Ulertu ezin dirian
Jaungoikozko mirarrijak.

PEPANTONI TA MARTE

Pepantoni

Marte, gaztai-saltzalle,
 Goyerrin jayua,
 Guztiz polita, eta
 Ondo apaindua.
 Ardibaso guztijan,
 Beti maitatua,
 Zara bixibidian,
 Zorijonekua.

Marte

Pepantoni, baukazu
 Gaztairik saltzeko?

Pepantoni

Bai Marte, or daukadaz,
 Zeuri emoteko!

Abarka txapiñakaz
 Igaro basuak
 Baserririk baserri
 Uda ta neguak.
 Zoli egiten dozuz
 Zeure arazuak
 Gaztai salerostiak
 Dakartzuz diruak.

MARTE TA AGATON KORKOITZ

(«Jayotteri Maitia»n)

Neska eder bat, agertuten zan,
 Ardibasora sarritan,
 Otar andijaz, gogo-argijaz,
 Etxietara gaztaitan.
 Mendirik mendi, ibilli oi zan,
 Eguzkitan zein euritan,
 Lerdenagorik, gazte-gurarik,
 Etzan iñungo erritan.

Argi ta garbi ikusi oi zan,
 Edozeingana aurkesten,
 Bere bixijan, onde ekijan,
 Buru zapija apaintzen.
 Gazte-gurako arazueta,
 Ezaban iñok bardintzen,
 Baña bijotza, aldakor utza,
 Etxakan iñoiz sendatzen.

Marte eritxon, gaztai-saltzalle,
 Leunketa onen jaubia,
 Ardibasoko, Basterretzeko,
 Agatontxuren maitia.
 Eskiñi eutsen bijak alkarri,
 Alkartuteko berbia,
 Ganera euken, alik ariñen
 Ezkonduteko ustia.

Baña, Martetxuk, lenguzuren bat,
 Eijeban Amerikan,
 Bere barririk ez gomutarik,
 Ezaban urte askotan.
 Eta bein baten ziarduala,
 Gaztai-saltzalle lanetan,

Lengusu ori, amalabari,
Aurkestu yaken berpertan.

Jipijapazko kapela zuri,
Egal zabala buruban,
Lengusu ori ondo jantzita
Arro ta lerden eguan.
Marte be an zan *indijanuaz*
Berbetan bere aibuan,
Bijotzikara zoragarrija
Ebala bere barruban.

Indijanuak jarraitu eban,
Guztiz amultzu Martegaz,
Agaitik onek siñisten eban,
Ezkondutia beragaz.
Agaton korkoitz aurkituten zan,
Itxaropen osuagaz,
Baña Martetxuk itxi nai eban,
Ago-bete azurregaz.

Gero korkoitzek, ondo usmaurik,
Neska orren andigurak,
Bere artian esaten eban,
Eztodaz jango azurrak.
Argi dakustan bixibidiaz,
Aldendu yataz bildurrak,
Betetu beyoz lengusubari
Emastegeyen ardurak.

Artu ebazan Genaretxugaz,
Ezkonduteko asmuak,
Autortu eben euren bayetza,
Gogo beroz gurazuak.
Astebetian egin ebezan,
Eskontzeko arazuak,
Eta lenbailen betetu ziran
Korkoitz zintzuen goguak.

Marteren amak loba orreri,
Bein baten eutsan autortu,
Marte beragaz ezkondutia,
Nai leukiala egitu.
Onbidietan aurrerengua,
Ezin leyola jarraitu,
Ta neskatilla zintzuagorik
Iñun eztala aurkitu.

Indijanuak erantzun eutsan,
Ai ezin neike ixeko!
Marte maite dot, biar dan legez,
Lengusiñia dalako;
Iruderra ta egikorra da
Zintzotasuna badauko
Baña emaste, senide danik,
Eztot nik iñoiz artuko.

Ona, Marteri uts emoeutsen,
Ames gozatzu guztijak,
Ardibasoko sasi artetik,
Iges eiñeutsan erbijak;
Ezeben biar emastegeitzat,
Len zituban maite bijak,
Eta orduan amaitu ziran,
Marteren andikerijak.

O Marte, Marte, apaintzalia!
Gaztai-saltzalle len zana,
Ardibasotik, ortik-emetik,
Erbi bi zenbiltzazana;
Alperrik ziran zure asmuak,
Zure apaintzeko lana,
Neskazar beti gelditu oi da,
Biri jarraitzen deutsana.

EZKONGEYAK

Dari

Begi ederrok itzal-itzalik,
Bekoki guztiz illuna,
Zer jazoten da zugaz Dorote
Neure auzoko laguna?

Dorote

Darik eta nik agertu geuntzan,
Alkarri maitetasuna,
Aurrerantzian beti ixan zan,
Niretzat kutun-kutuna;
Baita, ganera, egurasteko,
Eguneroko laguna.
Orain jakin dot aldatu dala
Beraren zintzotasuna,
Emastegeitzat artu dabela,
Irene begibalzduna.
Orra zegaitik darabiltan nik
Bekoki guztiz illuna
Lotzageiztoko senargei orrek
Eztauko argi sentzuna.

AURELE

—Zer darabilizu emen Aurele,
Mendi bitarte onetan,
Arpegi zurbil, bijotz illagaz,
Zeure burubaz berbetan?

—Euzkeldun bat be eztot ikusten,
Emeko baserrijetan,
Nora juan da bastertutera
Maite dogula benetan?
Oso erdaldun biurtutera,
Guaz Euzkadi onetan,
Gexo galgarri, guztiz okerra,
Da on ekandubetan.
Erderaz baño eztot entzuten,
Bilboko inguruberan,
Euzkeraz berba egin gura dot,
Bixi nazan egunetan,
Eta euzkeldun artera nua
Aurrerantzeko lanetan.

PAULO TA IRENE

Paulo

Zek zaruaz Irene,
Nekiak artzera,
Beko zelayetatik,
Mendi bizkarrera?

Irene

Emetik nabil sarri,
Gora eta bera,
Igoten naz gogotzu,
Ni mendi ganera,
Ingurubak ekarten,
Begijen aurrera,
Ta euzkera garbija,
Nunbait billatzera.

Paulo

Ixar bat agertu da,
Gaur ixartegijan,
Ixarrituten dago,
Zeruben erdijan.
Zer barri ete dakar?
Zer nai Euzkadijan?

Irene

Ekandu onak jarri
Egozan tokijan!

EMASTE MAITIARI

Amalagarren urtian neban,
Maitetasuna zugana,
Ni nintzan keti jolastuteko,
Billatzen zendudazana.

Ezkondutia

Alkartutia

Zer ziran enekiala.

Adimeneko illuntasunak,
Argitu zirianian,
Maitetasuna agertu geuntzan,
Alkarri lege onian.

Astegun ta jai,

Zintzo ta alai,

Or-emen batzen giñian.

Maitetasunak, egiazkuak,
Sendo zintzotasunian,
Gu legez ondo, maitetzen zanik,
Etzan egongo lurrian.

Buruba austen,

Gogoratuten,

Alkar ikusi ezian.

Noizbait juaten giñan alaitzu,
Ur billa Menditurrrira,
Illunabarrez egoten giñan,
Ixar ederrai begira.

Maitetasunak,

Dauzan lagunak,

Ixarrak ixan oi dira.

Gogoz ta pozez eldu giñian
Azkenez ezkondutera,

Baita jarraitu zorijonian
Zartzaruaren urrera.

Nik uste nuan,
Lenengo juan,
Jaungoikuaren aurrera.

Baña Jaungoiko maite-maitiak
Biar zenduzan zeruban.
Alargunduta bijotzillagaz,
Itxi ninduzun munduan;
Ni nuanian,
Batu artian,
Zeugaz, zagozan lekuban.

NESKAZAR BAT

Au da nire ixate gogaikarrija,
Ezkongei ta neskazar neure bixija,
Senargei barik!
Naibagepian bakar-bakarrik,
Jainko lastana!
Biralduxsu Nikanor nigana,
Ezkondutera,
Bakartasuna aldatutera,
Bixi gaitazan bijok batera.

Bijok juango gara ikastetxera
...Bijok irakaslari, irakastera,
Ekandu onak,
Euzkeraz berbeta garbijenak;
Euzkelerrijan,
Asabak bixi ziran tokijan;
Zorijonian,
Euzkeldun eta euzko artian
Geure Euzkadi maite-maitian.

MARI PEPAK SEMIARI

(«Euskal-Esnalea»n)

Ogetazortzigarren urtian,
Zatortaz, seme, etxera;
Zer billatzera jua ziñian
Gogo beroz erbestera?
Zakelak utzik dakazuzala,
Eskeko baten antzera
Eta ganera, zer dirauztazu?
Aztu dozula euzkera?

Naibagetu da nire bijotza,
Ai seme, ori da lana!
Emen daukazu antxina legez,
Nik neuretzako dodana.
Baña, zauri bat sortu deustazu,
Osatzen errez eztana,
Zokondoratu zendualako,
Geure euzkera lastana.

Zure anayek eztau nai ixan,
Iñoz erbesteratzia,
Jayoterrija idoro eban,
Pozez irabasbidia.
Adiménian josita dauko,
Zintzotasunen legia,
Euzkelerriko ekandu onak,
Eta euzkera maitia.

ERBESTEKO NEGARRAK

(«Euskal-Esnalea»n)

Jauregi eder, gela zabalak,
Apainduriko tokija,
Ezta niretzat edertasuna,
Oso atsegingarrija.
Ingurubetan ezto ikusten,
Jayo nintzan baserrija,
Aitamatxuak ez ikustia,
Gutziz da gogaikarrija.

Ez dakust emen jayotetxien,
Aurreko ariztegija,
Aristegijan urtetén daben,
Iturburutxu garbija.
Ezta ez dakust, etxe osteko,
Okaran zugatz andija,
Eta arako, solo ganeko
Sagazti txit ugarija.

Adiménian aldendu bage,
Daukat nik euzkelerrija,
Gazte nintzala jolasten nintzan
Lurralde maitagarrija.
Zeu ikusteko gogoz nago, ta
Betor arin eretija;
Puzkatzen dago nire bijotza,
Ai neure jayoterrija!

EUZKERA

Beti gomutan, pozik zaukadaz,
 Euzkera neure lastana,
 Erritar askok, toki askotan,
 Basterturik zaukazana.
 Berbakuntzarik maitetubena,
 Beti ixan biar dana,
 Jainko maitiak Ludi onetan,
 Lenengo sortu ebana.

Ume geyenak, andi ta txiki,
 Ikusten dira *kalian*,
 Berba ta berba diarduela,
 Erderaz euren artian.
 Onela zelan jarraitukogu,
 Landu genduban bidian,
 Naibageturik gogoratuten,
 Egunaz eta gabian,
 Ete gagozan erdalerrijan,
 Ala Euzkadi maitian?
 Beti bixiko nintzake pozik,
 Anboto mendi ganian,
 Gaizbide onek, ez ikusteko,
 Neure begijen aurrian!

ITXASUAN, AMERIKATIK ETXERUTZ

Ai neure bijotzeko kutuna!
 Ai jayoterrijal
 Urrunago ta lastanago dan
 Ai maitagarrija!
 Geure aitamak sortu genduzan,
 Ai euzkel tokija
 Zugaitik beti emongo geunke
 Guk geure bixija!

Itxasuetan bixibidia,
 Uraren ganian,
 Gogorrena ta neketzubena,
 Da gixonartian.
 Ekaitz indartzu mingarriakaz,
 Dagoz galbidian,
 Eta ganera, urrikerija,
 Euren ixatian.

Bultza ta bultza, aixe ongille,
 Atsegingarrija,
 Bultza ta bultza, igaroteko,
 Itxaso guztija.
 Aixe-oyalak, aitez beteta,
 Aurrera ontzija!
 Ikusi daigun, alik ariñen,
 Geure baserrija.

BIXI BEDI EUZKERA MAITIA

Euzkeraz entzun neban,
Jayo nintzarian,
Anboto mendijaren,
Beko barrenian.
Euzkeraz dantzut beti,
Nik oraiñartian,
Eta daukat sartuta,
Neure bijotzian.

Beti dot guztiz lastan,
Euzkera geuria;
Nun idoro leiteke
Berbeta obia?
Niretzat ixaten da,
Eztizko berbia,
Esaten dodanian,
Amatxu maitia!

Euzkeldunen artian,
Berbeta gozua,
Asabak itxiriko,
Kutun-kutuntxua;
Baita bijotzetako,
Pozgarri osua,
Esaten dogunian
Neure lastantxua!

Euzkera ilgo dala,
Uste dodanian,
Zer da jazoten dana
Nire bijotzian?
Ikara ta minbera,
Arnasa artzian,
Gutziz makalduten naz
Ni osasunian.

Amatxuk esan eustan,
Ilgo zan aurrian,
Agur alaba lastan,
Laster naz lurpian!
Euzkeraz otoi egin
Nire lurganian,
Euzkeraz nai dot entzun
ilda nagonian.

Ama! —erantzun neutzan
—Zure lurganian
Belauniko jarrita,
Otoi egitian;
Euzkeraz diardukot,
Goiz ta arratzaldian,
Bijok zagozelako,
Nire bijotzian.

Euzkeraz nai dot ekin
Pozez ta bakian,
Neure naibagietan,
Zein zorijonian.
Bijotza sendatzeko,
Miñez dagonian,
Iraun bedi betiko
Euzkadi maitian.

Sendatu beite, bada,
Euzkera lastana,
Amatxuren altzuan,
Ikasi nebana.
Pozgarrizko berbeta,
Maitetzen dodana,
Bijotz minberatubak
Sendatzen deustana.

Ekin, bada, euzkeraz,
 Euzkotar maitiak,
 Jarraitu dagiguzan
 Asaben bidiak.
 Erbestian eztagoz
 Ekandu obiak,
 Bake ta pozgarrizko
 Zerutar legiak.

ANDOLIN ETA KARMELE

Odai illunak ingurubetan,
 Ona ez itxasgania,
 Ikesbidera begira dago,
 Andolin arrantzia.

Andolin

Zer egingo dot, orain, Karmele,
 Emaste neure maitia?
 Itxasoratu arrainketara,
 Edo apaldu eznia?

Karmele

Ez, ez Andolin galbideratu;
 Urrundu beti kaltia,
 Atzeratuxu, senar kutuna,
 Gaurko itxasoratia.
 Ikusten dozu mendi ganian,
 Odayen ibilketia,
 Eta ganera, bildurgarrizko
 Tayuban itxas-aldia?

Andolin

Ikusten dodaz orrek guztiok,
 Karmele neure maitia,
 Baña, uste dot, joko dabela,
 Laster itxasoratia.
 Eta orduban, nai ete dozu,
 Ni emen gelditutia?

Karmele

Ementxe neugaz etxia zaintzen;
 Apaldukogu eznia!

PATXO TA KONTZE

Kontze

Zer dakust, Patxo, naibagegarri,
Or batelian?
Arrain garau bat eztot ikusten,
Begi aurrian!
Nun egon zara, ene senarra,
Itxas ganian?
Eztago ezer aparitako,
Etxe gurian!

Patxo

Kontze, artuixu eruapena
Bake-bakian,
Aixe ta euri gogorak dira
Itxas aldian.
Eznesopa be, guztiz ona da
Noizik-beñian,
Zeinbat nai arrain ekarriko dot
Itxas barian.

Kontze

Arraintokitik urrin zabiltzaz
Zu arraintzuban,
Beste guztiak gelditzen dira
Arrain lekuban;
Billatu zuk be, bide obia
Nundik dagan,
Eta ekarri arraña beti
Apal orduan.

Patxo

Onik aurrera, Kontze maitia,
Etorri neugaz
Egunabarrez itxasoratzen,
Guztiz arduraz.

Ekaitzak eta barealdijak,
Bijok artubaz,
Bixi geintek ez arrain ederrak
Arrapatubaz.

Kontze

Patxo, ni zugaz itxasoratu?
Zure goguak!
Eta nok egin etxeko lanak?
Gure katubak?
Zagoz ixillik, aitatu barik,
Zeure asmuak,
Beti daukadaz, etxe barruban,
Nik arazuak.

Patxo

Bijok batera egon ezkerro
Itxasaldian,
Arazorik ez, Kontze maitia,
Etxe gurian.
Akulakeri lotzabagiak
Dozuz miñian,
Ixiltxuago jarraituko zu
Bide obian.

SIMONEK MAITIARI

Neska eder bat ikusi neban
 Elixara juanian,
 Zerutar baten antz emon neutsan
 Jarraitzen eban bidian.
 Zer bait eroyan ixarrituten
 Arpegi bardin-bagian,
 Begijetatik guztiz aringo
 Sartu yatan bijotzian.

O neska galant, zoragarrija,
 Ederretarik, ederra!
 Bijotz barruban lanian daukat
 Maitetasunen su-garra.
 Zu zara nire alaitasuna
 Argitzen nabean ixarra,
 Zu ikustera sarritxu nua
 Elixearen aurrera.

Elix aurrian, zeure begira,
 Ikusten nindusunian;
 Benetan malte zindudazala,
 Ezautu zendubanian,
 Irribarrezka, agur egiñaz,
 Elixan sartzen ziñian,
 Eta orduban nire bijotza
 Jarten zan zorijoniam.

Gero bein baten aurrez-aur bijok,
 Giñan aurkitu *kalian*,
 Zure ta nire arpegi bijak,
 Ondo gorritu zirian.
 An esan zeustan —ikusten zaitut,
 Nik, Simon, eleix aurrian—
 Erantzun neutsun— zagozalako
 Ane, nire bijotzian.

Aurrerantzian ikusten giñan,
 Or-emen *kale artian*,
 Maitetasuna geitu ta geitu,
 Ikustaldi bakotxian.
 Zerubetako aingeru bat zan,
 Nigaz batuten zanian,
 Gogamenian sartuta neukan,
 Egunaz eta gabian.

Bein baten berak agertu eustan,
 Beraren maitetasuna,
 Eta ganera, eskiñi gogoz,
 Betiko zintzotasuna.
 Au bai niretzat, Jaungoiko lastan,
 Zorijoneko egunal
 Pozez suturik neukan bijotza
 Ai neure Ane, kutuna!

Ogibidian aldendu nintzan,
 Itzaltzu itxasketara,
 Negar-malkubak, agertzen ziran,
 Gogotzu begijetara.
 Aneri agur eginta gero,
 Niñoyan urrunetara,
 Guztiz bildurrez ta gogoratzen
 iNoiz ikusikot osterala!

Ingurubetan itxas sakonak,
 Goyetan ixartegija,
 Zeru guztija biurtuten zan,
 Ixpillu garbi-garbija.
 Bere barruban ikusten neban,
 Argiro Euzkelerrija,
 Euskelerrijan, neska eder bat,
 Anetxu maitagarrija.

Guztiz zintzuak ziran geroko,
 Alkarren maitetasunak;
 Etorri ziran alkartutera,
 Bultza euzkuben egunak.
 Ona gu orain, Ludi onetan,
 Ezkonduriko lagunak,
 Jainko lastanak dakarguzala,
 Lanketa guztiz bigunak.

EKIN EUZKERAZ

Munitibarko sasi artetik,
 Aldenduriko txorija,
 Zer gertatu yak bastertuteko
 Eure berbeta garbija?
 Aztu dok oso, eure erriko
 Euzkera maitagarrija.
 Nora jaurti dok euzkeltasuna
 Ta eure jayoterrija?
 Uste bagarik idoroko dok
 Deungekerijen sarijal

Esan dagigun, orain ta beti,
 Gora ta gora euzkera!
 Eta guazan, geure izkera
 Gogotzu sendatutera.
 Zelayetara eruan daigun
 Bultzaka zabaldutera;
 Arlo orretan, atsedeen bage,
 Jarraitu beti aurrera,
 Euzkeratubak ixango diran
 Errijai irakastera.

TXOMIN ETA ERROSE

Errose

—Txomin, astelenian
ostuta basterrak,
nora dozuz eruan
zuk gure sagarrak?

Txomin

—Zer diñozu Errose?
nik zuben sagarrak?

Errose

—Bai, Txomin, saldu dozuz,
gorri ta ederrak.

Txomin

—Urkiolan egon naz,
egun ta erdijan,
beste bat ibilgo zan
zure sagastijan.

Errose

—Zeuk eruan zenduzan
araxe burdijan,
eta saldu zenduzan
ogerleko bijan.

Txomin

—Nik ori? ze barraban!
Olako asmurik!

Errose

—Antxe saldu zeuntzazan;
ez esan guzurrik,
Arizpetar Tomasi
gogotzu ta pozik;
guzurra darijozu,
Txomin, edonundik.

Txomin

—Tomaxek saldu nau ni,
Errose benetan!
sagarrak erosita
zer eukan zer esan?
Ipiñi banituzan,
zabal zabaletan,
gozo jango genduzan,
guk jatordubetan.

Errose

—Baña Jauna daukagu,
leku guztijetan,
Berak jakin bagarik
ezin lapurretan.
Autortu dozu, Txomin,
zeugaz zer jazo zan,
betor diruba, kitu
gelditu gaitezana.

Txomin

—Ona emen Errose,
ogerleko bijak,
nire asmuak beti,
dira galgarrijak.
Onek dira edesti
goguangerrijak,
orain jarraituteko
ekandu garbijak.

AMATXU BIJOTZEKUA

Neure amaxu bijotzekua
 Goguan zaukadazana
 Urrunago ta indartzubago
 Maitetzen zaitudazana.
 Mozu gozo bat ezarritera
 Nai neuke jua zugana;
 Ilgo ete naz zugandik urrun
 Ene amaxu lastana?

Ume nintzala, abesten zeuztan,
 Zerutar baten antzera:
 —Etorri zaitez ume lastana,
 Amaren beso artera,
 Beso ganiau ibilgo zaitut,
 Batera eta bestera;
 Luak artuta zagozaniau,
 Sartuko gara ogera.

Gero mutiko andijagua
 Niñoyan ikastetxera,
 Ikastetxetik ortik-emetik,
 Edonun jolastutera.
 Eta amaxu maite-maitia,
 Bildurrez ni billatzera,
 Batiau atxak gogoz aztertzen,
 Bestiau itxasertzera.

Erbesteratu nindubeniau,
 Amabosgarren urtiau,
 Gogoratuten egoten nintzan
 Sarritan neure artiau:
 Amaganako maitetasuau,
 Zein indartzubak ziriau!
 Guztiz lastanik neukan sartuta
 Beti nik adimeniau.

O! Zein pozgarri, zoragarrija
 Oraintxe gertatutia,
 Zeru ederra, argi ta garbi,
 Ixpillu biurtutia!
 Nik ikusteko bere barrubau,
 Amaxu maite-maitia;
 Eta onela ibituteko,
 Daukadan atsekabia.

Maite zaitut nik, Jaungoiko lastan,
 Egillien egillia,
 Apaltasuau nator zugana,
 Egiteu eskabidia.
 Maitetasunik zintzuenagaz,
 Dot maite ama neuria;
 Eta nai neuke arin beragaz
 Batera aurkitutia.

EGUZKIA

Ortzian zagoz,
 Zeure lanetan,
 Eguzki argi-argija;
 Argitzen dozu,
 Ikusbidian,
 Daukagun ixartegija.
 Orain agertu,
 Gero estaldu,
 Ibilte zoragarrija;
 Eta onela,
 Egun eta gau,
 Juaku bixialdija.

 Batian gorutz,
 Bestian berutz,
 Dakaz uda ta neguba,
 Bitartietan
 Udazkena, ta
 Udabarri eztitzuba.
 Eta onela,
 Jarrantuten dau,
 Betirauna dan lekuba,
 Lan eder ori,
 Ixan dalako,
 Jaungoikuak aginduba.

 Jarrai baketzu,
 Geure eguzki,
 Argi ta berogarrija;
 Zu barik arin,
 Amaitu leike,
 Emeko bixialdija.
 Oso leituta,
 Ur eta legor,
 Arrigarrijan Ludija;
 Onela laster,
 Ilgo litzake,
 Bixirik dagon guztija.

Ikusten diran,
 Ixarloketan,
 Ixarsarta ta Illargijan,
 Eguzki barik,
 Jazoko yake,
 Jazoten dana Ludijan.
 Beti-betiko,
 Illuntasuna,
 Otz errimiak guztijan;
 Ixango dira,
 Gorputz biribil,
 Itzalak ixartegijan.

Ixarrak dira,
 Urrunetako
 Eguzki guztiz argijak;
 Toki aretan
 Ixarlokaen
 Argi ta berogarrijak.
 Gure Eguzki
 Ederra baño
 Diranak guztiz andijak;
 Andiera ta
 Berotasunak,
 Guretzat ixugarrijak.

Eguzki eder,
 Berogarrija,
 Zu barik galdubak gara;
 Bidaldu guzu,
 Len lez argija,
 Ixarloka onetara.
 Bixi diranen
 Alaigarrija,
 Ludi onetan zu zara;
 Jaunak bidaldu
 Zaizala beti
 Orain lez zeure lanera.

ILLARGIJA

Batian zorrotz
 Guztiz adartzu,
 Bestian obo betian;
 Ikusten dogu,
 Geugandik urre,
 Jarraitzen ziar ortzian.
 Argi makaltzu,
 Illunabarraz,
 Atsegintzuba gabian,
 Dabil gogotzu,
 Gelditu bage,
 Ludi inguru guztian.

Guztiz gogotzu,
 Maitatuba da,
 Itxasgixonen artian,
 Gau illunetan,
 Itxasertzetan,
 Bildurrez dabiltzanian.
 Illargijaren,
 Argi ederra,
 Argitzen yatorkenian,
 Galbidetatik,
 Aldentzen ditu,
 Jarririk bide onian.

Itxasertzetan,
 Ikusten diran,
 Itxas uts eta betiak;
 Illargijagaz
 Batera dabiltz
 Gora-berako legiak.
 Arritzen gaitu,
 Siñisgaitza dan,

Olako lan egitiak;
 Illargija ta
 Ludi guria
 Alkarturik ibiltiak.

Urre dago ta,
 Ikusten yakoz,
 Toki illun ta garbijak;
 Betaurriakaz
 Agiri diran
 Garmendi arrigarriak;
 Illun dagozan
 Sakonuniak
 Puzkaturiko mendijak;
 Jaunak zeatu
 Ebalan noizbait
 Agiri dan Illargijak.

ALLIXARRAK

Sarta laburraz
 Agertzen dira
 Allixar banakatubak,
 Urreratubaz
 Luzetzen yakez
 Sarta guztiz argitzubak.
 Ikaraturik
 Ibilten gara
 Neketzen geure burubak,
 Zein gaiztokeri
 Ete dakarren
 Ludira urreratubak.

Ixugarrizko
 Ibilketakaz
 Jarraitzen euren bidian,
 Ikusten doguz
 Dabiltzazala
 Ixar askoen artian.
 Siñisgaitz diran
 Ostereakaz
 Ezer jo barik ortzian,
 Jarraitzen dabe
 Eguzkijaren
 Inguru-obo guztian.

Urte askotan
 Ibilten dira
 Ixartegijan barruban,
 Ariñeketan
 Ara ta ona
 Azkenbageko lekuban.
 Zer da Ludija,
 Ixar, Eguzki,

Guk dakuzkuna *munduan?*

Ortze puzka bat
 Dakuzku emen
 Ludijaren inguruban!

O ixartegi
 Amaibageko,
 Guretzat miragarrija!
 Jaungoikuaren
 Lan guztijak lez
 Au dala bai mirarija!
 Zerubargijak
 Ibilli arren
 Ibilte bildurgarrija,
 Alkar jotera
 Ez egiteko
 Ixan zan erabagija.

SARDIÑA SALTZALLIA

Oñutzik eta magalak gora,
 Buruban otar andijak,
     Sardin-saltzallak
     Ixaten dabez
 Azkar dabiltsan aldijak.
 Tayu orretan ikusten dabez,
 Ingurubetan errijak,
     Gogotzu deika
     Diardubela
 —*Sardiña bixi-bixijak!*

Eztauz bildurtzen ekaitz gogorak,
 Aixiak eta eurijak,
     Aurrera duaz
     Bizkor jarraitzen
 Zelai ta mendi guztijak.
 Sarri-sarritan egiten dabez
 Ibilte gaixogarriak,
     Baña alaitzu
     Deituten dabe
 —*Sardiña guztiz andijak!*

—Entzuixu, Juste, sardin-saltzalle,
 Zegan dozu oraingua?
     —Eder-ederra,
     Josepa-Karmen,
 Oraintxe arrapatua.
 Bi txakurrian guztiz merke da,
 Esan leike dubakua,
     Artuixu arin,
     Amaituko da,
 Aringo otzarakua.

O emakume errukigarri,
 Orrek dira lan gogorak!
     Txakurtxu batzuk
     Irabasteko
 Naibage guztiz okerrak.
 Baña nekiai jaramon bage,
 Jarraitzen dozuz basterrak,
     Deika ta deika
     Diarduzula
 —*Sardiña eder-ederrak!*

POZEZ ETXERATUBAK

(«Jayoterrri Maitia»n)

Agur maite doguzan aitamatxuak,
Aide guztijak eta geure auzuak;
Alaigarrijak
Daukaz negarrez gure begijak;
Toki onetan,
Mendi ta baso zugaztubetan;
Zorijonian,
Ona emen gu bake-bakian,
Bijotzetako erri maitian.

Agur Ardibasoko ardi-tokija,
Geure bijotzetako zoragarrija;
Zeugandu gara,
Erririk lastanena zeu zara;
Ludi onetan,
Beti zagoz gure bijotzetan;
Maitagarrija,
Amesetako jayoterrija
Asabaen gomutagarrija.

Urriñ ibilli arren geure lanetan,
Euskalerrija geunkan guk bijotzetan.
Zein pozgarrija!
Ikusten gagoz geure errija;
Etxe ta mendi,
Mendijetako ainbeste ardi;
Zelai ederrak,
Eta erreka garden-gardenak,
Bijotza pozez jarten dabenak.

Agur Tontormotz eta beste mendijak,
Zeuben begira dagoz gure begijak.
Asaberrijan,
Gomuta ixan dogun tokijan;
Atsegingarri,
Ardijak dakuzkuz ain ugari;
Zein gogargija!
Zorijoneko jayoterrija,
Zuretzat dogu geure bixija.

AGUR AURETXU

Batxi

Urrinetara aldentzen zara,
Auretxu bijotzekua,
Beti goguan zaukadazala,
Galdurik daukat buruba.
Nora zaruez, ixar ederra?
Zein zeure bixilekuba?
Zure argija estaltzen bayat
Illunduko yat *munduba*.

Auretxu

Bai, neure Batxi, maite-maitia,
Laster atzerrira nua,
Egin biar dot makur-makurrik,
Gurazuen agindua.
Batxi, zu zara niretzat beti,
Gixaseme maitatua,
Eta edonun ixango zaitut
Sarritxu gomutatua.

Batxi

Argitzen nabem ixar ederra,
Estaldurik dagonian,
Zelan, maitia, bixi neiteke,
Emen illuntasunian?
Bijotzillagaz eta artega,
Betiko naibagepian;
Agur Auretxu, otzak ilgo nau
Emetik zuazanian!

Auretxu

O Batxi, Batxi, naibagetuba,
Orrek dira gogamenak!
Noizbait aringo biurtzen dira,
Atzerrira duazanak!

Baketu, bada, eruapenez,
Zeure artegatasunak,
Jainko lastanak ekarrikozku,
Geuk nai doguzan egunak.

Batxi

Jaungoikuazko itxaropena,
Beti guztiz eztitzua,
Ibituten dauz estutasunak,
Baketuten dau gogua.
Baña, Auretxu, zuazanian,
Ai! neure bijotzekua!
Zeu aldenduaz eruango dot,
Bixitza naibagetzua.

Auretxu

Jaurti aldera gogamen txarrak,
Sendatu itxaropena,
Zugaz ta nigaz gertatuko da,
Jaungoikuak nai dabena.
Maitatu alkar zintzotasunaz,
Arturik eruapena,
Goiz edo belu batuko gaituz,
Jaungoikok alkarregana.

MAITETASUN GALDUBAK

Ane

Nora zatoz zu, Kastor,
Gure atartera?

Kastor

Agerraldijaz, Ane,
Ni zeu ikustera.

Ane

Eztakit egija dan;
Zu ni ikustera?
Guzurra ixango da
Egijen antzera!

Kastor

Ezin dot nik ulertu,
Zuk diñostasuna,
Guzurra nik zegaitik,
Anetxu kutuna?
Aldatu ete dozu,
Zuk zintzotasuna?
Esaidazu argiro
Zer dan gurozuna!

Ane

Ondo ulertzen dozu,
Entzuten dozuna,
Beste bat ei da orain,
Zuretzat kutuna.
Zetan zatoz zu ona,
Maite ederduna,
Solo bat gora-bera,
Ni itxi nozuna?

Kastor

Arriturik naukazu,
Anetxu maitia,

Ni naz gauza orretan,
Errurik bagia.
Nik itxi zaitudala
Zuk siñistutia,
Da maitetasuntxuak
Atzeratutia.

Ane

Zure aitama onak
Esan dabe ortik,
Aurele begi-eder
Nai dabela gaurtik.
Ni baño galantago
Dalako batetik,
Solotxu bat geyago
Dabela bestetik.

Kastor

O zein deungiak dira
Emen guzurtijak!
Orrek niretzat dira
Albista barrijak.
Ez nigana ekarri
Asmo mingarrijak,
Nire zintzotasunak
Ixanik garbijak.

Ane

Zure zintzotasunak,
Dirala garbijak?
Baña, eder-ederrak,
Neska aren begijak.
Bai, Kastor, orrek dira,
Akulakerijak,
Leunketa asko, eta
Guzurrak erdijak.

Kastor

Agur, agur ta agur,
 Ane maitatua,
 Zeure maitetasunak
 Oso bastertua.
 Zeugaz ixan daixula,
 Beti Jaungoikua,
 Zorijona Ludijan,
 Ta gero zerua.

Ane

Agur, agur, zeuri be,
 Kastor maitatua,
 Zeure zintzotasuna,
 Ondo agertua.
 Aurelek puzkatu deust
 Bijotz neketua,
 Agur; ixan daixula,
 Lagun Jaungoikua.

ZAPATARIJAK (OSKIGILLIAK)

Simon

—Kaixio, Dari, *zapatarija*,
 Arrikatza eruatzen?

Dari

—Kaixio, Simon,
 Ondo etorri,
 Etxeraldija egiten?
 Nora ixan az
 Aspalditxuon?
 Erri andijak ikusten?

Simon

—Bilbon egon nok,
 Urtebetian,
Zapatagintzan ikasten,

Dari

—*Zapatagintzan?* errukarrija!
 Ona ni *zapatarija*;
 Arrikatzagaz,
 Gora ta bera,
 Irabasteko ogija.
 Emen etxagok
 Zapata lanik;
 Guretzat urrikerija,
 Alogerian
 Ortik-emetik,
 Dok gure bixialdija.

Simon

—Ori dok Dari, niretzat beintzat,
 Albista bildurgarrija!

Dari

—Eta ori dok,
 Adiskidia,

Ao-beteko egija.

Zapatagille

Bakar batentzat

Lanik eztagon errija;

Sei gayagozak,

Zapatagintzan,

Irabasteko ogija.

Simon

—Zek dakaz, Dari, urrikerira,

Zapatagintzako lanak?

Dari

—*Abarketatxu*

Polit-politak

Guztiz merkiak ixanak.

Abarketakaz

Salerostera,

Oraintzu etorri danak,

Ondatu ditu

Zapatarijen

Irabasbide onenak.

Zapatak orain, jantziten dira

Elixirako, jayetan.

Amaika bidar

Alogerian

Egingo dok atxurketan!

Eta nik legez

Ikatz zorruak

Iragon gogoz lanetan!

Simon

—Dari, ni enok

Iñoiz ibilli,

Olako lan gogorretan.

Dari

—Ori jakiñik, eztok nayago

Abarketak egitia?

Simon

—Orixe yaukat

Gogamenian

Sartuta adiskidia.

Dari

—Ikasik bada,

Orretarako,

Okena dan lanketia,

Eta urijan

Idoroko dok

Baketzu ogibidia.

AU NAIBAGIA!

Urte askotan aurkitu nintzan
 Atzerrijetan lanian,
 Amatxu neukan aldendu barik,
 Nik beti gogamenian.
 Geitu gurarik diru apurrak,
 Jarri naitian bidian,
 Eta amatxu ikusi daidan,
 Bixirik dagon artian.

Etorri nintzan, diru apur bat
 Aurreratu nebanian,
 Guztiz *kantari*, txorijak legez,
 Alaitzu bide guztian.
 Uste nebala laster amagaz
 Aurkitu zorijonian,
 Antxiñatxuko jolaslekuban
 Ta neure jayotetxian.

Neure errira, guztiz alaitzu,
 Urreratu nintzanian,
 Illeta itzal-itzal bat joyan
 Obietara bidian.
 —Nor da il dana? —gizon bateri
 Nik itandu neutzanien,
 Arritu nintzan, neure amatxu
 Zala jakin nebanian.

Negarra gogoz darijodala,
 Eta txapela eskuban,
 Jarraitu neban obietara,
 Neure amaren onduan.
 Bijotzillagaz guztiz artega
 Negar ta negar nenguan,
 Orduban lako atsekaberik
 Eneban ixan *munduan*.

Neure Jaungoiko bijotzekua,
 Au da, bai, bakartasuna,
 Juan dedilla zerubetara,
 Amatxu neure kutuna.
 Nire pozgarri argi-argijak,
 Billatu dabe illuna,
 Au da naibage mingarrija, ta
 Itzalaldi betiraunal

Obietako illobi baten,
 Sartzera juazanian,
 Mozu zintzo bat ezarri neutzan,
 Agur! agur! egitian.
 Jainko lastanak jarri ninduban,
 Etxeratzeko bidian,
 Mozu gogotzu bat ezarteko,
 Sartu orduko lurpian.

UGAZABANDRIA TA NESKAMIA

Ugazabandria

Zer egin don, Illare,
 Enparantza aurrian,
 Berbetan Urbanegaz
 Beti ekiñian?
 Etxeko lan guztijak
 Aztuta goixian,
 Beti dotan zortzirak
 I atorrenian.

Erosketea egin,
 Ta gero etxera,
 Berbetan Urbanegaz,
 Gogotzu ostera.
 Astiro *kalieta*,
 Batera bestera,
 Sukaldeko ardurak
 Itxaron dayela.

Olan uste ete don
 Jarraitu gurian,
 Ain ardura gitxigaz,
 Eure egipidian?
 Ez Illare, olan ez,
 Ez gure menpian,
 Olan jarraitzen badon
 Laster az *kalian*.

Neskamia

Agirakari zagoz,
 Ugazabandria;
 Noiz ikusiko dot ba,
 Senargei maitia?
 Goixetan ixan ezik,
 Noiz da ikustia?
 Sukaldian daruat
 Eguna guztia.

Ugazabandria

Zer? Baskal ordurarte
 Abil *kalieta*,
 Urdai billa dendara
 Bederatzijetan;
 Gatzik eztagola-ta,
 Amar-amarretan,
 Urban ikustiarren
 Beti asmuetan.

Erosketan goixian,
 Ordu laurenian
 Egon adi maitiaz,
 Berbeta onian.
 Orix eisten donat,
 Nik aurrerantzian,
 Ez asmurik ekarri,
 Gagozan bakian.

JULETXU

Zeure betiko bizkortasunaz,
 Jolastutia goguan,
 Txorija legez ikusten ziñan,
 Jolastuteko lekuban.
 Ixarrak baño begirakune,
 Argijagua zenduban,
 Maite ta pozez zeunkazan beti,
 Aititak bere onduan.

Lorategiko lora ederra,
 Zeure gaztetasunian,
 Juaten ziñan ikastetxera
 Goiz eta arratzaldian.
 Bed alaitzu, beti saltoka,
 Beti gogaldi onian,
 Aitita pozik, zengozanian
 Bere begijen aurrian.

Zu baño argi alayagorik
 Etzan ixarren artian,
 Aingerutxu bat dirudixula,
 Zeure galantasunian.
 Zoragarrizko loba lastana,
 Aititaren bijotzian,
 Atsegingarri ixaten ziñan
 Ikusten zenduzanian.

Zer jazo yatzun ogeratzeko,
 Amabigarren urtian,
 Jolasaldijak atzeratuta,
 Adiñik bizkorrenian?
 O geixo deunge bildurgarrija
 Sartu yatzun gorputzian,
 Ardurak eta osagarrijak,
 Oso alperrik zirian!

Artegatasun indartzubagaz,
 Jaurti jaten zendubana,
 Aztu zenduban jolastutia,
 Beti goguan zeunkana.
 Guztijak gogoz juaten ziran
 Ardurak artzen zugana,
 Naibageturik ikusten eben
 Itzaltzen ziñoyazala.

O loba lastan, bijotzekua,
 Egun batetik bestera
 Aldatu ziñan osasunetik,
 Guztiz aringo iltera.
 Ume ziñala, Jaungoikuaren
 Aginduba egitera,
 Jarraituteko, *pekatu* barik,
 Emetik zerubetara.

EMASTIAK SENAR MOZKORTUBARI

Senar maitia, zakuztaz
Etzanta luze lurrian,
Ondamengarri etxian;
    Adimen barik,
    Lotza bagarik,
Ardau asko urdallian,
Mozkorra beti aldian,
Eta ni naibagepian.

Beti ni gogoratuten
Zelan bixiko garian
Arantza askoko bidian;
    Urdallak utzik
    Eta billoixik
Urrikerijen artian;
Negarrez eta lanian,
Bixitza bake bagian.

Ume lastanak eta ni
Oso gagoz makaldurik,
Gozez ta otzez galdurik;
    Osategira,
    Beti begira
Senarragaz arriturik;
Bada, mozkorrak arturik,
Gitxi dakazku dirurik.

Olan jarraitu ezker
Il biar gaitu goziak,
Geitubaz atsekabiak.
    Au naibagia,
    Senar maitia!
Dakazku mozkortutiak.
Artu ekandu obiak
Aldatubagaz bidiak.

Mozkorraldijak sarritan
Dakargu erijotzia,
Edo arin ondatzia,
    Minberaturik,
    Indargaturik,
Bijotzaren ibiltia;
Eta mozkorrak artzia
Ixa oi da galbidia.

Iturriko ur garbija
Da edaririk onena
Eta osasuntzubena,
    Senzun argija,
    Gutziz garbija,
Guganatuten dabena.
Edan, bada, ur gardena
Zorijona dakarrena.

IKASBIDIAK

(«Jasetxo»n)

Azkar ta zintzo bixibidian,
 Biar genduke jarraitu;
 Alaitasunaz etxealdlan,
 Illuntasunak argitu.
 Ardurapian ekiñalian,
 Basterrak ondo garbitu;
 Baketzu eta lege onian,
 Maitetasunak betetu;
 Onbiderako geure lanian,
 Ez iñoiz bere gogaitu.

Andikerijak ondamengarri,
 Ixaten dira etxian;
 Gorrotua ta deungekerijak,
 Osasunaren kaltian;
 Egipideko arazotxuak,
 Egiñik bake-bakian,
 Apoltasunaz jarraitzen bogu,
 Errukiorren bidian,
 Zerutarrak lez, bixiko gara,
 Guztizko zorijonian.

AZKENA